

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
Юлія КОЛОМІЄЦЬ
«23» 05 2024 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
Протокол № 9 від 17 квітня 2024 р.

Завідувач кафедри
Вікторія ХВІСТ

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП
«Екологія»
Володимир БОГОЛЮБОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ**

Галузь знань 10 «Природничі науки»
Спеціальність 101 «Екологія»
Освітня програма «Екологія»
Факультет (ННІ) факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук,
кандидат історичних наук, доцент Вікторія Хвіст

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
Історія української державності

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Спеціальність	101 «Екологія»	
Освітній ступінь	бакалавр	
Освітня програма	«Екологія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова за рекомендацією Вченої ради університету	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>- год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>- год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>- год.</i>
Самостійна робота	<i>75 год.</i>	<i>- год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>- год.</i>	<i>- год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>3 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є послідовне вивчення державно-політичного, соціально-економічного, духовного, етнічного, культурного розвитку українського народу в контексті розвитку світової цивілізації з урахуванням профілю університету.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформувати у студентів цілісне уявлення про історичний розвиток українського народу на основі джерел та наукової літератури;
- закласти підвалини української свідомості;
- виховати фахівців, здатних аналізувати та використовувати історичний досвід у вирішенні актуальних проблем сучасної української державності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати основні теоретичні положення, важливі вузлові проблеми усіх тем програми, загальні закономірності історичного розвитку; складні та суперечливі явища, процеси в історії суспільно-політичного та культурного життя України у зв'язку із світовою цивілізацією; тенденції економічного розвитку України і, особливо, її агропромислового комплексу; добре орієнтуватись в історичних джерелах і новітній науковій літературі;

вміти синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру; творчо застосовувати набуті знання з історії України у повсякденній діяльності, для орієнтації у суспільно-політичному житті, оцінювання суспільних явищ, подій; формувати власну наукову позицію щодо актуальних політичних проблем сьогодення; самостійно осмислювати закономірності історичного розвитку.

Набуття компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

- **загальні компетентності (ЗК):**

ЗК12 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **спеціальні (фахові) компетентності (СК)**

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції												
Тема 1. Вступ до курсу «Історія української державності».	10	2	2			6	9					9
Тема 2. Генеза української державності в епоху середньовіччя: наукова полеміка	10	2	2			6	11	1	1			9
Тема 3. Литовсько-польський період української історії	10	2	2			6	10		1			9
Тема 4-5. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII ст. – кін. XVIII ст.)	10	4	4			2	10	1				9
Тема 6. Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст.	10	2	2			6	10		1			9
Тема 7. Нові тенденції в суспільно-політичному житті України на початку XX ст.	10	2	2			6	10		1			9
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14			32	60	2	4			54
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (XX – поч. XXI ст.)												
Тема 8. Українська революція та альтернативи державотворення (1917-1921 рр.)	8	2	2			4	9	1				8
Тема 9. Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму	8	2	2			4	8		1			7
Тема 10. Україна і друга світова війна: нова парадигма	8	2	2			4	8		1			7

Тема 11. Зміни в політичному житті України (др. пол. 40–80-х рр. XX ст.)	8	2	2			4	9		1			8
Тема 12-13. Особливості державотворчих процесів в незалежній Україні	12	4	4			4	9		1			8
Тема 14. Україна і світ: геополітичний фактор в історичній ретроспективі	8	2	2			4	9		1			8
Тема 15. Аграрний сектор економіки України: історія та сучасність	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 2	60	16	16			28	60	2	4			54
Усього годин	120	30	30			60	120	4	8			108

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методичне заняття	2
2	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази	2
3	Державотворчі традиції Княжої доби	2
4	Українські землі у складі іноземних держав XIV – I пол. XVII ст.	2
5	Українська державність в II половині XVII ст.	2
6	Функціонування державних механізмів на українських землях у XVIII ст.	2
7	Суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	2
8	Національно-демократичні сили в боротьбі за українську державність (поч. XX ст.)	2
9	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1921 рр.)	2
10	Суспільно-політичний розвиток українських земель у міжвоєнний період	2
11	Проблеми української державності в роки Другої світової війни	2
12	Суспільно-політичні трансформації в Україні (1945–1991 рр.)	2
13	Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України	2
14	Українська держава на сучасному етапі	2
15	Розвиток аграрного сектору України в історичній ретроспективі	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Первісне суспільство і перші державні утворення на території України. Східні слов'яни. Зародження української державності. Київська Русь.	6
2	Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської Русі. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав. Українські землі у складі Речі Посполитої (II пол. XVI ст. – I пол. XVII ст.).	8
3	Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Українська національна революція середини XVII ст. і становлення козацької державності. Наступ	8

	царизму на козацьку державність, правобережні та західноукраїнські землі під владою Польщі в другій половині XVII-XVIII ст.	
4	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперії (кін. XVIII – I пол. XIX ст.). Україна у другій половині XIX ст. Українське національне відродження. Український культурно-національний рух. Україна на початку XX ст. (1900 р. – лютий 1917 р.).	6
5	Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр. Економічний та соціально-політичний стан України в 20-30-х роках XX ст.	8
6	Друга світова війна (1939-1945 рр.).	8
7	Україна в роки відбудови і подальшого розвитку народного господарства (1945-1950 рр.). Соціально-економічні та політичні процеси в Україні в другій половині 50-х – середині 80-х років. Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР і проголошення незалежності України (1985-1991 рр.).	8
8	Україна в умовах розбудови незалежності. Суть та основні напрями сучасної аграрної реформи.	8
	Разом	60

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- самостійні творчі роботи.

6. Методи навчання:

У навчальному процесі використовувалися різноманітні форми та методи роботи: читання лекцій, проведення семінарських занять, письмовий контроль у формі тестування та розгорнутих відповідей, організація самостійної роботи студентів під керівництвом викладача, керівництво та контроль за виконанням творчих індивідуальних завдань, заохочення студентів до дискусій із проблемних питань, що виносяться на розгляд в плані практичних занять.

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Історія української державності» включає:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1704>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Борисова О., Климов А. Історія української державності Підручник у 2-х томах. Т.1. – К.: Кондор, 2018. – 344 с.
2. Бевз Т. Українська державність: ідеологія, політика, практика / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. – К.: ПІЕНД, 2022. – 247 с.
3. Греченко В. А., Гавриленко О. А., Столбуненко М. М. та ін. Історія державності України. – Х.: ТОВ «Одісей», 2018. – 608 с.
4. Дещинський Л. Є. та ін. Історія України та її державності. – Львів: «Львівська політехніка», 2019. – 474 с.
5. Історія української державності. – Умань: Сочінський, 2019. – 288 с.
6. Історія держави і права України / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін. ; за ред. В. Д. Гончаренка. – Харків : Право, 2019. – 552 с.
7. Захарченко П.П. Історія держави і права України. - К.: Фенікс, 2018. - 496 с.
8. Зінкевич Р., Ратушна О., Нагірняк А. Історія державності та культури України. – Харків, 2023. – 201 с.
9. Климов А., Борисова О. Історія української державності. - К.: Кондор, 2018. – 344 с.
10. Ухач В.З. Історія держави і права України: Навчальний посібник (конспекти лекцій). - Тернопіль: Вектор, 2021. - 378 с.
11. Українська державність / упоряд. Ж. П. Копитко, Н. В. Козенюк; ред.: О. М. Трубайчук. – Київ, 2022. – 150 с.